

מבשר טוב

קידוש שבת קודש

פרשת נשא תשע"ז לפ"ק

פיעה"ק ירושלים תובב"א

מאמר

כה תברכו – בלא שום טעם וסיבה

"וידבר ד' אל משה לאמר. נשא את ראש בני גרשון, גם הם, לבית אבותם למשפחותם" (במדבר ד, כא-כב).

הדקדוק מבואר, באשר הוסיף הכתוב תיבות "גם הם", שלכאורה הינם תיבות מיותרות. ומאי לא סגי במה שיאמר: 'נשא את ראש בני גרשון לבית אבותם למשפחותם', ומה בא הכתוב לרבות בתוספת "גם הם".

ונראה בהקדם מאמר אא"ז זצוקללה"ה בדברי בינה פרשא דידן (דף סה. מכיה"ק), וזל"ק: "כה תברכו את בני ישראל (ו, ג). 'כה' הוא בלי טעם, היינו, אף על פי שאין אתם רואין שום תועלת מהברכה, אף על פי כן, כה תברכו את בני ישראל וגו'" עכלה"ט.

כלומר, שמפרש לישנא דקרא "כה תברכו", שבא הכתוב להטיל הדבר בהחלט, שלא יהיה תלוי בשום טעם וסיבה, רק כמו גזירה 'כה תברכו'. [כענין 'כה אמר ד', גזירה מוחלטת משמים]. ולכן אף כשנדמה לפעמים שאין שום טעם ותועלת באותה ברכה, אף על פי כן 'כה תברכו', בלא שום טעם.

ועיין בספה"ק ישועות אברהם (פר' מקץ תרע"ה), שהאריך בנו דו"ז זצוקללה"ה בביאור דברי קדשו, דהיינו מחמת שישיראל מצד עצמם ראוים אל הברכה בכל מצב ועת, שיש להם נשיאות חן בלא שום טעם וסיבה.

וזל"ק: "ויאמר אלוקים יחנך בני" (בראשית מג, כט). ופירש רש"י ז"ל, בשאר שבטים שמענו חנינה 'אשר חנן אלקים' (שם לג, ה), ובנימין עדיין לא נולד. ויש לבאר הענין, לאיזה צורך היו מוכרחים השבטים להיות מבורכים בברכת חנינה, עד שהוכרח יוסף לברך את בנימין גם כן בברכה זו".

"ואפשר לבאר, דהנה בברכה כהנים גם כן נאמר (במדבר ו, כה) 'ויחונך', ופירש רש"י ז"ל: 'יתן לך חן'. וענין חן הוא, שאף על פי שאדם אינו כדאי לזה, כמו שאמרו ז"ל במדרש (ב"ר כח, ט): 'ונח מצא חן' (בראשית ו, ח), אף על פי שאינו כדאי. – בענין זה נתברכו בני ישראל על ידי הכהנים בברכת 'ויחונך', שבאם יהיה ח"ו זמנים שבני ישראל לא יהיו כדאים לזה – אף על פי כן יחול עליהם הברכות. כמו מלך בשר ודם שנותן מתנה לעבדו, כדי שיתראה ויתגדל כבודו של המלך על ידי זה. וכן אמר אדוני אבי מורי ורבי (דברי בינה הנ"ל): 'כה תברכו בלי טעם', והוא רק מחמת חן וכו'" עכל"ק, עיין שם עוד.

מבואר אם כן, שיש בשורש הברכה לישראל חוק וגזירת ברכה, בכל עת ובכל מצב, אף בלא שום טעם ובלא שום סיבה, רק משום שכך הטיל הכתוב "כה תברכו את בני ישראל". [ועיין מה שנתבאר בזה באורך בעזה"י בנר שיש ידחנוכה שנה זו].

וביסוד זה נוכל להבין ענין נשיאות ראש שציוה הכתוב בפתיחת פרשא דידן לבני גרשון. דהנה לכאורה היה גרשון הבכור משלושת בני לוי, ואף על פי כן קיבלו בני קהת הקטן ממנו את עבודת הקודש של משא הארון והמנורה והמזבחות. אבל בני גרשון נתגרשו בזה והתרחקו ממשא קודש הקדשים, ונצרכו לעבודת פרך במשא היריעות

ומכסה המשכן והקלעים וכו'. בהיותם מגורשים ומרוחקים בזה מן הקדושה העליונה, ונצרכים לסבול עול המשא בעבודתם הקשה.

ועל כך ציוה השי"ת למשה רבינו ע"ה, לאמר: "נשא את ראש בני גרשון", להרים ולרומם את ראשם, על אף היותם 'בני גרשון', בנים המגורשים, וחשים עצמם מושפלים חלילה ונדחים אל עבודת עבודה ועבודת משא. – מכל מקום נאמרה בהם 'נשיאות ראש', להגביהם ולהרים את ראשם, לרומם את רוחם ונפשם, לבל יהיו נפולים חלילה בדעתם מחמת היותם כמגורשים, אלא יתרוממו בנשיאות ראש עליון.

והיינו טעמא, כדחזינון ביסוד מאמר הדברי בינה הנ"ל, שבכל עת ובכל מצב ראויים הם ישראל אל הברכה בלא שום טעם וסיבה, תמיד יש להטיל עליהם את הברכה, שמצד עצמם הינם שורש הברכה, ויש להם חן תמיד לחול עליהם הברכה. ולפיכך שפיר גם במצב 'בני גרשון', כמגורשים ומרוחקים מן הקדושה, עם כל זאת שייכא בהם 'נשיאות ראש', ותתפוס בהם הברכה בתוך זה המצב של בני גרשון, לרוממם ולהביא הברכה אל ביתם.

ותו הוסיף הכתוב לרבות בתורת נשיאות ראש זו דבני גרשון, "גם הם". נראה שהוא מוסב לדורות עולם, לא רק בדורו של משה כשנצרך לרומם ולהגביה את ראש בני גרשון. אלא כמו כן קבע הכתוב נשיאות ראש זו לדורות עולם, והוסיף לרבות בה "גם הם", גם כל בני גרשון לדורות עולם המגורשים יש בהם נשיאות ראש. ובפרט בעת הגלות המר, ובדורות של עקבתא דמשיחא, כאשר מגורשים אנו ומרוחקים, כד"א (שמואל א כו, יט) "כי גרשוני היום, מהסתפח בנחלת ד'". בתוך כל אלו הצרות והייסורים קשים הפוקדים אותנו מבית ומחוץ רח"ל, הן בגירוש שבייסורי גוף ונפש, והן בגירוש ההתרחקות מן הקדושה ועבודת השי"ת. – בכולם הוסיף הכתוב לרבות אותם בכלל נשיאות ראש זו, כדי שיהיו "גם הם", נושאים את ראשם לזקוף קומתם, לקרבם אל נחלת ה', כראוי להם.

כאשר מבואר במאמר הדברי בינה הנ"ל, שמצד עצמם ראויים הם תמיד ושייכים אל הברכה, "כה תברכו בלא שום טעם".

וראיה ביסוד דברי זקני זי"ע, יש להביא מגמרא ירושלמי מפורשת בשלהי פ"ח דברכות (הל' ח), שאפילו ברכה של גוי יכולה לתפוס בישראל. וזה"ל: "אמר ר' תנחום, אם בירכך גוי ענה אחריו אמון, דכתיב (דברים ז, יד) 'ברוך תהיה מכל העמים'. גוי אחד פגע את רבי ישמעאל ובירכו, אמר ליה כבר מילתך אמירה. אמר ליה כבר מילתך אמירה. אמר לו תלמידיו, רבי כמה דאמרת להדין אמרת להדין. אמר לון, כן כתיב (בראשית כז, כט) אורריך ארור ומברכך ברוך" ע"כ.

מבואר מדברי הירושלמי, שאפילו ברכה של גוי, כשמברך את ישראל, יש לענות אחריו אמון, כדיליף מקרא 'ברוך תהיה מכל העמים'. והיינו דמפרש רבי ישמעאל טעמא, שכבר מילתך אמורה בזה. והיינו כמבואר, שכבר ברוכים ועומדים הם מצד עצם שורשם המבורך, שכבר מילתך אמורה באשר הטיל הכתוב הדבר כמו חוק: "כה תברכו את בני ישראל", להביא אליהם הברכה בלא שום טעם וסיבה, והרי הם ראויים אליה בכל עת ובכל מצב. בהיותם שורשם עצם הברכה והיפך הקללה, וממילא נמצא שאורריך ארור ומברכך ברוך, כי הברכה נמשכת ונתפסת בחיבור של ברכה, והקללה אין יכולה לתפוס במקום הברכה.

ויש להסמיק במאמר זה, מ"ש אא"ז צוקללה"ה בסה"ק תולדות אדם בפרשא דידן, בפסוקי ברכת הכהנים, שנראה אף שורש דברי קדשו מאותו שורש גזירה הנגזרת בגזירת עליון. וזל"ק: "כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום ושמך את שמי על בני ישראל ואני אברכם. ויש להבין, מאחר שאמר להם 'כה תברכו' מה 'ושמו את שמי', כי 'כה תברכו' משמע שאתם תברכו, מה עוד ושמך את שמי ואני אברכם".

"אלא הנה ידוע (מוע"ק טז): 'מי מושל בי צדיק', צדיק מושל ביראת אלהים (ש"ב כג, ג). והנה 'כה', הוא מדת הדין, כמו שנאמר בפרעה 'עד כה' (שמות ז טז, עי' זוה"ק ח"ג קמה):".

"והענין הוא, אף שח"ו כנסת ישראל אינם בבחינת השלימות חלילה, ומדת הדין אינה נותנת לברכם, אזי אומר הקדוש ברוך הוא להצדיקים לברכם. וזה 'אמור להם', שיברכו אותם בבחינת 'צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים' – אף שאינם ראויים ח"ו לזה, אף על פי כן מוכרח אני להסכים על הברכות. כי 'מי מושל בי צדיק'. – אבל 'ושמו את שמי', פירוש, אם תראו אתם הצדיקים להכניס בהם את שמי, היינו לירא את שמי, והתעוררותם לעבודתי, אז 'ואני אברכם', בעצמי, בברכת כל טוב" עכ"ל.

ומבוארים דברי קדשו על פי האמור, שענין 'כה תברכו' הוא כמו גזירה, שצריך לברכם אף בלא טעם וסיבה, ולכן אף כשמידת הדין אינה נותנת לברכם, הרי יכול הצדיק לגזור עליהם ולברכם, צדיק גוזר והקב"ה מקיים, שהרי כל אותה ברכה כולה גזירה היא מלפניו ית' בלא שום טעם וסיבה, רק מחמת היותם ברוכים בעצם מהותם.

ועוד למדנו חידוש מתוך דברי קדשו, שאין הדברים אמורים רק בברכת הכהנים שהם מצווים על כך במצות הכתוב, אלא אף כל איש מישראל יש בו כח זה שיכול לברך את ישראל. שהרי למד מתוך פסוקי ברכת הכהנים דידן, לכוחו של כל צדיק לברך את ישראל ולגזור אומר בברכתו בלא טעם וסיבה, אף בעת שמידת הדין שולטת חלילה. [ומצינו בכמה דוכתי בגדר 'כהן', שהכוונה אל הצדיק. כענין שאמר הכתוב (מלאכי ב, ז) "כי שפתי כהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ד' צבאות הוא". וילפינן מיניה בפ"ב דחגיגה (טו): לכל חכמי התורה: "אם דומה הרב למלאך ה' צבאות, יבקשו תורה מפיהו וכו'" ע"ש. ומוכח שכל חכם וצדיק נקרא כהן].

והרי "עמך כולם צדיקים" (ישעיה ס, כא), כמ"ש הרמב"ם (פ"ה מהל' תשובה ה"ב): "כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו" עכ"ל. ולמדנו אם כן מדברי קדשו של התולדות אדם הללו, שאף על ידי כל מי שיברך את בני ישראל, יהיה מי שיהיה, הקב"ה מוסיף על ברכתם, כמאמר הכתוב כאן "ואני אברכם".

ועל כן יש להשתדל שכל אחד ואחד, יהיה מי שיהיה, יברך את בני ישראל. שהרי כבר השריש א"ז בדברי בינה, שהיהודי הגרוע ביותר בישראל תמיד הוא יותר במעלה מן הגוי הטוב ביותר. וכבר הוכחנו מדברי הירושלמי הנ"ל, שאפילו ברכת גוי לאיש ישראל שמיה ברכה, משום שהם מצד עצמם שורש הברכה כמבואר. ואם כן כל שכן בברכה שמברך היהודי את איש ישראל, שבוודאי תשפיע עליו חלות ברכה רבה. וכבר רמזו זאת חכמינו ז"ל (מגילה טו): "לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, שהרי שני גדולי הדור ברכום שני הדיוטות ונתקיימה בהן וכו'" ע"ש.

ולפיכך יש ללמוד מנתיב הדברים, שצריך לברך כל יהודי, ובפרט כשמבקש הברכה. וכן נהג מרן החתם סופר זצוקללה"ה, לברך כל אחד ואחד. והיה אומר שעל כך נאמר (בראשית כז, כט) "מברכיך ברוך", ללמדך שכשמברכים יהודי, הרי הוא מוסיף ברכה על עצמו, ושפתי פי חכם חן.

ועל כך ציוה השי"ת למשה רעיא מהימנא ע"ה, "נשא את ראש בני גרשון גם הם", לרבות כל מיני בני גרשון המגורשים, לדורות עולם, אם בגירושם מן הקדושה או בגירוש הגלות ושאר צרות וייסורים, שאת כולם צריך לרומם ולהגביה, שהרי "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא" (תקו"ז סט, דף קיד). וכוחו וניצוץ שלו קיים לעד, ולפיכך ריבה בו הכתוב 'גם הם', שימשיך בנשיאות ראשם תמיד בכל דור, שיהיו ראויים ומוכשרים לקבלת הברכה שתדור ותחול בהם מצד עצמם, אף בלא טעם וסיבה כמבואר. ובפרט על ידי חכמי וצדיקי הדורות, כמו שביאר התולדות אדם, שהרי בהם יש יותר כח אתפשטותא דמשה, כדמפורש שם בתיקונים: "בכל דרא ודרא, ובכל צדיק וצדיק וכו'" כידוע.

ומה גם שכבר נודע שהקב"ה מקיים כל מצוותיו בעצמו, כמ"ש בנוסח הברכה "אשר קדשנו במצוותיו", במצוותיו ממש, שאף הוא מקיים את מצוותיו כביכול. כמ"ש במדרש (שמו"ר ל, ט) בפסוק (תהלים קמז, יט) "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל", וזה"ל: "מגיד דבריו ליעקב, אלו הדברות. חוקיו ומשפטיו לישראל, אלו המשפטים. לפי שאין מידותיו של הקדוש ברוך הוא כמידת בשר ודם, מידת בשר ודם מורה לאחרים לעשות והוא אינו עושה כלום. והקב"ה אינו כן, אלא מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות ולשמור וכו'" ע"כ.

ואם כן כשם שהמצוה בברכתא זו לברך את ישראל בלא שום טעם וסיבה, רק מחמת היותם עומדים במציאות הברכה. כמו כן מקיים בעצמו את מצוותו, שאף הקב"ה כהן הוא כמ"ש בגמרא סנהדרין (טל). ואם כן צריך אף הוא לברך את ישראל באותו סדר שמצוה לישראל, גם כשאין שום טעם וסיבה בדבר, ואף כשאין ראויים אל הברכה, שמצד עצם מהותם ראויים הם אל הברכה כמבואר.

אכן לפי זה נמצא שיש ענין גדול לגרום לברכת השי"ת שתבוא אל בני ישראל, ולהכשיר הכלים לקבלת הברכה, שהשי"ת בעצמו מברך את ישראל באהבה. שהרי כללא הוא בכל דוכתא שמוכרחים לזה האתערותא דלתתא, כדאיתא בזוהר הקדוש (ח"א פח): "באתערותא דלתתא אשתכח אתערותא לעילא, דהא לא אתער לעילא עד דאתער לתתא וכו'" עכ"ל.

וכענין שכתב התולדות אדם הנ"ל בשלהי דברי קדשו, שכאשר יתקיים "ושמו את שמי על בני ישראל", כשתראו: "להכניס בהם את שמי, היינו לירא את שמי, והתעוררותם לעבודת". - אז יקום בהם: "ואני אברכם, בעצמי, בברכת כל טוב".

ובנוסח התפילה שאומרים הכהנים לאחר ברכת כהנים: "ריבונו של עולם, עשינו מה שגזרת עלינו, אף אתה עשה עמנו כמה שהבטחתנו (דברים כו, טו), השקיפה ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך את ישראל וכו'". וקצת תמוה לשון גזירה בזה, איזו גזירה נגזרה כאן. ולמה לא אומרים כלשון הרגיל עשינו מה שציוותנו וכיוצא, וכלשון שאמר הכתוב שם גופא באותה ההבטחה (דברים כו, יד): "עשיתי ככל אשר ציוותני", ולמה השתנה כאן לשון התפילה "עשינו מה שגזרת עלינו".

אולם על פי המבואר במאמר הדברי בינה, ניחא שפיר לישנא דהך צלותא: "עשינו מה שגזרת עלינו", שכן גזירה היא מלפניו יתברך, לברך את ישראל בלא שום טעם, אלא גזירה היא מלפני שאמרת ונעשה רצוני לברך את ישראל בלא שום סיבה. ונמשך נוסח תפילה זו אחר לשון הכתוב בזו המצוה, "כה תברכו את בני ישראל", כמו גזירה שגוזר המלך לברך את ישראל אף בלא שום טעם כמשנ"ת.

והנה מקור תפילה זו ברש"י בפרשה דוידוי מעשרות שם (דברים כו, טו), וז"ל: "השקיפה ממעון קדשך. עשינו מה שגזרת עלינו, עשה אתה מה שעליך לעשות, שאמרת (ויקרא כו, ג-ד) אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם" עכ"ל.

ופירש בשפתי חכמים על אתר (אות ע), וז"ל: "דאם לא כן, מה מקום לתפלה זו לכאן, אלא מכיון שעשינו כו' ראוי לך לעשות מה שהבטחתנו. אבל על כל פנים תפילה היא, ולא כמ"ש הרא"ם, ונמשך אחריו ה'דבק טוב', שהוא סיום הוידוי, ולא כהן גדול הוא להתפלל על כל ישראל. – ודבריהם תמוהים הם, וכי מי שאינו כהן גדול לא יוכל להתפלל על כל ישראל, והלא כל תפילותינו בלשון רבים נתקנו וזה פשוט" עכ"ל.

והיינו, שדעת המזרחי ודבק טוב, שאין מקום לתפילה זו רק לכהן גדול, שהוא המתפלל בביהמ"ק על כל ישראל, ולא כן אחד ראוי לאותה תפילה. ועל כן סבירא להו דעל כרחק: "אין זו תפילה, אלא סיום הוידוי. כאילו אמר, שכבר עשינו כל מה שגזרת עלינו, עד שלא נשאר מעתה, אלא שתקיים גם אתה מה שהבטחתנו. שהבטחתך לא היתה אלא אחר קיום כל המצוות, כדכתיב 'אם בחוקותי תלכו, ונתתי גשמיכם בעתם' וכו'. וכי כהן גדול הוא, שיתפלל בעד כל ישראל, כמו הכהן ביום הכפורים, כפר נא לחטאים לעונות ולפשעים, שחטאו לפניך עמך בית ישראל וכו'" עכ"ל המזרחי. – ועל כך תמה השפתי חכמים בשיטתם, מהיכי תיתי שלא יוכל כל איש מישראל להתפלל תפילה זו, רק הכהן גדול. והלא כל אחד מישראל ראוי להתפלל על כל ישראל, כמו שכל התפילות נתקנו בלשון רבים, והיא קושיא רבתי. [ודוחק לומר דביהמ"ק שאני, שאין לאיש ישראל להתפלל בו רק מבוקש עצמו, דמאי שנא].

אך בהאמור נפתח פתחא ליישוב דעת המזרחי ודבק טוב, בהיות שזו התפילה כמו גזירה היא, שגוזר על המלך, עשינו מה שגזרת אף אתה עשה מה שעליך לעשות. שיותר ממה שיש כאן נוסח תפילה ובקשה, יש כאן כמו ציווי וגזירה על המלך עצמו לעשות מה שעליו לעשות. וכזאת לא שמענו באיש ישראל שיוכל לבוא לגזור גזירות על המלך חלילה, ולצוות עליו מה לעשות.

ורק הכהן גדול, שפיר יש לו כח זה, מאחר שנצטווה הוא בעצמו באותה מצוה גופא, "כה תברכו", בלא טעם ובלא סיבה, שכמו כן משתתף עמו השי"ת ומתחבר עמו יחדיו כביכול באותה מצוה עצמה, שאף הוא מצווה בה, כמשנ"ת שהשי"ת מקיים כל מצוותיו, ואף הוא ית' כהן גדול המברך את עמו ישראל באהבה. ולכן יש רק בכוחו של כהן דייקא, להתפלל בנוסחא זו, עשינו מה שגזרת כו' אף אתה עשה וכו'. ושפיר תפסו בלשונם 'כהן גדול' דייקא, כמו שנתבאר כאן מדברי התולדות אדם קדישא, שהוא בכח הצדיק ותגזר אומר ויקם. וכמו שנרמז כאן בזה, שהוא בכח אתפשטותא דמשה בכל צדיק ובכל חכם, שנצטווה על נשיאות ראש בני גרשון "גם הם" לדורות עולם, ובכוחו לברך את ישראל בלשון גזירה "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל", בלא שום טעם וסיבה, כשם שאנו מצווים מלתתא "כה תברכו", כגזירת חוקה בלא שום טעם ושכל, רק מחמת חוקה שחקקתי וגזירה שגזרתי.

אכן נראה לחדש גם לפום שיטתייהו, שאין מקום לתפילה זו כי אם לכהן הגדול, דהיינו דווקא בזמן הבית, ובבית המקדש דאיירי התם. אבל עתה בעת הגלות המר אף לפי שיטתם יש לכל איש מישראל כח זה גופא של כהן גדול ביום הכיפורים לפני ולפנים. ועל פי מה שייסד בזה דו"ז מביאלעבזיג זצוקללה"ה זי"ע, בסה"ק ארון עדות (פרשת אחרי) וז"ל: "בזאת יבוא אהרן אל הקודש (ויקרא טז, ג) וכו'. שגם בזמן הזה שאין בית המקדש קיים, יכולין גם כן לפעול מה שפעל אהרן בבואו אל הקודש, על ידי תורה ותפלה וקבלת עול מלכות שמים וכו'. וזהו הרמז שנכנס כהן גדול לבית קדשי הקדשים בבגדי פשתים דוקא, כלשון הכתוב (יחזקאל מד, יז) 'בגדי פשתים ילבשו'. דלכאורה הלוא גם בקדשי הקדשים היה זהב, כמו הכפורת והכרובים, ולמה הקפיד דוקא על בגדי הכהן גדול שלא יהיו אלא פשתים. אך 'פשתים' אותיות שפתיים, להורות שכל עבודת יום הכפורים הנעשה לפני ולפנים, אפשר לעשות גם לדורות,

בתורה ותפלה עבודת שפתי"ם. על דרך 'ונשלמה פרים שפתינו' (הושע יד, ג). והעושה עבודה זו בשלמות, הוא ממש בבחינת כהן גדול ביום הכפורים, ויכול לפעול ישועות עבור ישראל. ולא רק ביום הכפורים אלא גם בשאר ימות השנה בכל עת תמיד. כי בזמן המקדש היה יכול להיות זמן מוגבל מתי יבוא אל הקודש פנימה, אבל עתה בזמן הזה שאין לנו מקדש, וישראל שרויין בצער רחמנא ליצלן, וצריכים לישועה בכל עת ובכל שעה, אין שום הגבלה כלל, ויכול אדם לשפוך שיחו לפני ד' בכל עת שירצה. – ועל ענין זה התפלל דוד המלך ע"ה, ואמר (תהלים סט, יד) 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון', פירוש שזאת היתה תפלתו, שכאשר יהיו ישראל בגולה, יהיה תמיד 'עת רצון', ולא יצטרכו להמתין על יום הכיפורים דוקא, רק מתי שיקראו תעשה להם עת הרצון של יום הכיפורים, ותקבל שוועתם ותושיעם, והבן" עכ"ל"ק.

הרי למדנו מדברי קדשו, שעתה בהיותנו בזמן הגלות יכול כל איש ואיש מישראל בכל עת לא רק ביום הכיפורים, ובכל מקום לא רק בקודש הקדשים, לתת תוקף בתפילתו השלמה, שתהא בה ממש 'עת רצון' של כהן גדול ביום הקדוש לפני ולפנים.

וסייעתא נאמנה לדברי קדשו, יש לי להביא מדברי המדרש תהלים (שוח"ט קאפיטל קב, יח), וזה"ל: "פנה אל תפלת הערער. אמר רבי יצחק, כלפי דורות אמרו, שאין להם לא נביא, ולא כהן, ולא בית המקדש שיכפר עליהם. אלא עוד תפלה אחת שנשתייר להם, שהם מתפללין בראש השנה ויום הכפורים, ולא תבזה אותו מהם, הוי ולא בזה את תפלתם" ע"כ.

הרי מפורש דכלפי דורות שאני מזמן הבית, ועל כך כבר הקדים דוד המלך ע"ה, וביקש "פנה אל תפילת הערער", על דורות אלו שבגלות עקבתא דמשיחא, שעל אף שאין להם "לא כהן ולא בית המקדש", תחשב תפילתו של איש ישראל הפשוט ותתקבל כמו עבודת הכהן גדול בבית המקדש, "ולא בזה את תפילתם".

והגם שבלשון זה המדרש נראה דקאי על תפילות שהם מתפללים בראש השנה ויום הכיפורים. כבר הבאתי כ"פ סמוכין בזה, שהוא שייך גם בכל השנה כולה. מדברי תנא דבי אליהו (זוטא פ"ו): "אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, אי אתה יכול לעמוד על מידותי, אלא הרי אני מודיעך מקצת מידותי, כשאני רואה את בני אדם שאין להן תוחלת, לא במעשיהן ולא במעשה אבותיהן, אלא בשביל שהן עומדין ומברכין ומתחננין ומרבים תפילה לפני, אני נזקק להן וכופל להן מזונותיהן, שנאמר פנה אל תפלת הערער וכו'" עכ"ל עי"ש.

ונמצאו דברי הארון עדות מושתתים איתן על יסוד דברי חז"ל במדרשים מפורשים, שבזמנינו אנו כיום בהיותנו בגלות המר, יש לכל אחד ואחד מבני ישראל כוח מיוחד לברך את ישראל, כמו כהן גדול ביום הכיפורים לפני ולפנים. ואף זו בכלל "ברכה של גלויות", שדייקא מתוך הגלות מתעוררת יותר ברכה וטובות גדולות לישראל, כמשנ"ת במקו"א בזה. וככל שמתארך הגלות יותר פרה ורבה ברכתם של ישראל קדושים בתוככי ברכה של גלויות. ובהאמור עתה ארווחנא טובא, להעמיד כל איש מישראל באותה דרגה של "כה תברכו את בני ישראל", בכוח ברכה של כהן גדול עצמו לפני ולפנים. ובאותו סדר ברכה שיש בה כמו גזירה, לברך ולהתברך מצד עצם מעיין הברכה, השופע מצד עצמו בתוך פנימיות איש ישראל פנימה, ולכן ראוי הוא אל הברכה בלא שום סיבה וטעם, רק מצד היותו בברכת איש ישראל ודו"ק.

נמצינו למדין אם כן, שכך נאה וכך יאה להם לישראל בכל דור ובכל מצב, מצד חוק הברכה שמטיל בהם הכתוב "כה תברכו בלא שום טעם", ואף כשחסרה בידינו הסיבה והדרך אל הברכה, בהיותנו 'בני גרשון' המגורשים חלילה, גם כן נותן בנו הכתוב נשיאות ראש וזקיפת קומה, להביא עלינו את הברכה, שיש בהם בישראל שורש מקור הברכה אף בלא טעם וסיבה.

וקל וחומר הדברים, כאשר יש בהם סיבה וטעם גדול לברכם, בהיותם סובלים עול הגלויות הללו, בתוך כל העגמות נפש וקשיי גלות זו, ומגורשים מן הקדושה, ובשאר כל ייסורי בני גרשון. ואף על פי כן עומדים בהם בכל לב, ומחזיקים מעמד בכל קשיים וייסורים הללו. – הרי זה גופא סיבה טובה ויפה להמשיך אליהם את הברכה, ולהחיל בהם תורת "נשיאות ראש", שריבה הכתוב בתבנית גרשון שבדורות הבאים, העומדים בעוז בכל סבלות מר הגלות דנן.

ובפרט מייסורי רדיפת היצר, הרודף אותנו חרמה, כמ"ש בגמרא קידושין (ל:): "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ומבקש המיתו, שנאמר (תהלים לז, לב) 'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו'. ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו, שנאמר (שם לג) אלהים לא יעזבנו בידו". וכאשר נברך אנו את בני ישראל מלתת, יתעורר בזה האתערותא דלעילא, שיברך אף השי"ת אותנו, שיהא הקב"ה עוזר ומציל אותנו מהתגברות זו של היצר המתחדש בכל יום

ומבקש חלילה היפך החיים. ובברכה שמברך איש ישראל אל רעהו הרי הוא מעורר הברכה לעילא, ובפרט במחשבות הטובות שמחשב בלבו ובמוחו ברכות טובות לישראל, וחפץ ומשתוקק לראות בטובתם, הרי הוא מעורר בזה החפץ והרצון העליון לטובת ישראל, ועוזר להקב"ה לברך ולסייע לבני ישראל. [ולפעמים יותר יכול לעורר שפע הברכה במחשבות הטובות, והרצון של אמת בפנימיות הלב בטובת חברו, מן הברכה שבפה מן השפה ולחוץ. וכבר העיד בנו החכם מכל האדם (משלי כז, יד): "מברך רעהו בקול גדול בבקר השכים, קללה תחשב לו". עיין ערכין (טז.) ואבות דרבי נתן (יא, ג), עיין שם].

והרי אין לך בזמן הגלות איש ישראל שאין בו גירוש וייסורים, כמ"ש בסה"ק קדושת לוי זי"ע (ליקוטים לפרשת וישלח, ד"ה מי לך): "שאנו רואים, כי יש בישראל גם כן עשירים, אמנם כל העשירים כולם הם מלאים יגון ואנחה. כאשר אנו רואים בחוש העין, ואין להם עולם הזה".

וכן כתב בסה"ק באר מים חיים זצוקללה"ה (פר' חיי שרה): "ידוע לכל, מהמקרים ופגעים רעים שבעולם הזה, מיום היוולדו עד יום מותו, שאין שיעור וערך להם. ומעולם לא ראיתי ולא שמעתי, שיאמר אחד מישראל שטוב לו בעולם הזה. וכל אחד יש דבר אחר לפניו, זה צער גידול בנים, וזה צער פרנסה, וזה צער הבריאות, וממש אין רגע בלי פגע. ועל כולם, צער עבודת בוראו, שלא די שאינו עובדו כראוי, כי אם אף ח"ו מנאצו בעבירות רעות קלות או חמורות רח"ל" עכל"ק.

ואם כן סיבה טובה היא להם לבני גרשון העומדים בכל אלו הקשיים והייסורים, להביאם אל הברכה הטובה, לרומם את ראשם בנשיאות ראש ובזקיפת קומה, שיהיו ראויים ומוכנים אל הברכה שתבוא אליהם. שיזכו לערוך השמחות בשמחה. וכבר העיד בנו הכתוב (ישעיה נה, יב) "כי בשמחה תצאו", בכוחה של שמחה 'תצאו' מכל אותם צרות וחבילין דמעיקין, להתרומם בנשיאות ראש להיותם ראויים לקבלת כל הברכות הראויים להם, ומגיעים אליהם בדין, כמו שנתבאר.

עדי נזכה אל הברכה הכללית, ואל השמחה הכללית, הייעודה לכל ישראל בביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

להצטרפות לרשימת התפוצה שילחו מייל לכתובת m0732951213@gmail.com